

Мястото и ролята на пиколото в биг бенда

Фън Бо

Пиколото е сравнително нов инструмент в състава на духовите инструменти в джаз оркестрите. То има своето място в историята на жанра и се употребява от много талантиливи музиканти. По-малките инструменти като пиколото, поради конструкцията си имат по-висок честотен обхват и съответно възпроизвеждат по-високи честоти в сравнение с традиционната флейта. По-високите честоти се разпространяват по-добре в пространството и са по-лесно доловими за човешкото ухо, особено в голям ансамбъл като биг бенда, където присъстват тембрите на различни инструменти.

Пиколото има по-малък резонансен обем, което води до по-високо звуково налягане и получаването на по-ярък звук в сравнение с традиционната флейта. Силата на звука при флейтата достига до 112 децибела, докато при пиколото е около 120 децибела. Тази сила на звука помага на пиколото да изпъкне по-добре в ансамбъл, без да се нуждае от допълнително озвучаване.

1. Влиянието, което оказва пиколото в джаз музиката

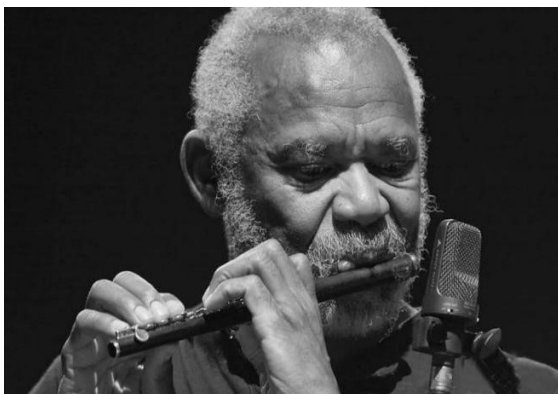
Влиянието на пиколото в джаз музиката е свързано с различни етапи от развитието на жанра. Въпреки, че не е толкова популярно като саксофона или цугтромбона, то оказва значително влияние върху звученето на оркестрите.

В ранните години на джаза (1910–1930 г.) в южните щати на САЩ пиколото се употребява рядко. Преобладаващите инструменти в този период най-често са тромпет, цугтромбон, кларинет, туба и саксофон. През 1930-те и 1940-те години, когато Биг бендовете стават по-популярни, пиколото започва да се появява в аранжиментите. Обикновено се използва като част от секцията на дървени духови инструменти в биг бенд оркестрите, с което допринася за яркостта и разнообразието в музикалната звучност.

В периода на експерименталния и модерен джаз (1940–1950 г.) някои джаз музиканти започват да експериментират с различни музикални инструменти и стилове. В тази връзка, пиколото се употребява в записи и концертни изпълнения като експериментален елемент. В края на 20-ти век пиколото в джаза се използва по-рядко. Появява се най-вече във виртуозните изпълнения на пиколисти по време на звукозаписни сесии и в съвременни експериментални проекти.

2. Хюбърт Лоус

Когато става дума за джаз пиколо, трябва да се спомене един изключителен флейтист – Хюбърт Лоус. Той се стреми да популяризира джаз флейтата и пиколото и да ги направи световно популярни. *„Хюбърт Лоус, музикант на различни флейти и пиколо, подкрепен от 23-членен струнен оркестър, демонстрира пълна виртуозност на всички свои инструменти.“¹*

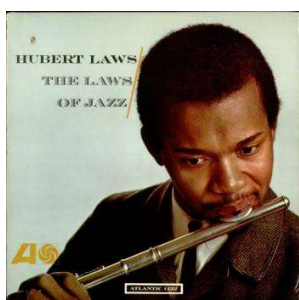
Фигура 1²

Хюбърт Лоус въвежда цялото семейство флейти в света на джаза – *сопранова флейта, алтова флейта, басова флейта и пиколо*. Почти всеки негов албум включва по един или друг начин пиколо, но основното все още е флейтата. Най-ранната му творба с употреба на

¹ Ebony Magazine, Chicago, Johnson Publishing, February 1973 (28), ISSN 0012-9011, p. 68.

² <https://s3.amazonaws.com/allaboutjazz/media/large/e/1/1/a63c6e576a1a544a70bbd6eba9218.jpg>
(посетен на 25.3.2024 г.)

пиколо датира от 1964 г. с появата на първия му албум „*The Laws of Jazz*“. „Лоус е в прекрасна форма по време на този по същество джаз сет. Част от музиката е малко фънки, но през цялото време Лоус (който свири на пиколо в два от седемте номера) е в отлична форма.“³

Фигура 2⁴

Във втория си албум „*Flute By-Laws*“, издаден през 1966 г., и в третия си албум „*Laws' Cause*“ през 1969 г., Хюбърт Лоус рядко свири с пиколото, но се осмелява да експериментира с него и да въведе иновации, като активно увеличава възможностите за неговата изява.

През 1972 г., след като близо три години не е включвал пиколо в албумите си, Хюбърт Лоус издава два албума наведнъж, и двата с

³ Yanow, Scott. Allmusic Review accessed February 7, 2012, B: <https://www.allmusic.com/album/at-carnegie-hall-mw0000544064#moodsThemes> (посетен на 15.4.2024 г.)

⁴ <https://i.discogs.com/TeUyOf-HMCvkUBWN4GMt76Wfx2VixMc2SFLcmk6Cab0/%20rs:fit/g:sm/q:90/h:501/w:500/czM6Ly9kaXNjb2dz/LWRhdGFiYXNlWlt/YWdleY9SLTQ2NjU3/NzUtMTM3MTU2ODI3/Mi04NDMyLmpwZWc.jpeg> (посетен на 30.3.2024 г.)

пиколо. Тези два албума са „*Wild Flower*“ и „*Morning Star*“. Струва си да се отбележи, че в албума му „*Morning Star*“ почти всички пиеси са композирани от самия Хюбърт Лоус, а Ромео Пенке (джаз мултиинструменталист – саксофон, флейта, кларинет, обой), който участва в споменатия албум, също свири и на пиколо.

Фигура 3⁵

Фигура 4⁶

През 1973 г. за този албум Хюбърт Лоус е номиниран с наградата "Грами" за най-добро изпълнение на джаз солист. Хюбърт Лоус работи върху различни стилове джаз с пиколо, като соул джаз (soul jazz) – албума му „*Family*“ през 1980 г., в който са включени редица композиции за джаз пиколо като „*Ravel's Bolero*“, „*Wildfire*“, „*Family*“ и „*Say You're Mine*“ и албума „*My Time Will Come*“ с фюзън и смуут джаз (Fusion, Smooth Jazz) през 1993 г., в които добавя много импровизационни елементи с пиколото. Някои от най-известните му

5

https://i.discogs.com/j310uJvEQ1Kc9k1bahoQE76Zk5phKeLRz_C43jG5YFs/rs:fit/g:sm/q:90/h:600/w:600/czM6Ly9kaXNjb2dz/LWRhdGFiYXNlLWlt/YWdlcy9SLTE1ODY1/MDQtMTY0MzA1MTcx/MS02NDYzLmpwZWc.jpeg (посетен на 30.3.2024 г.)

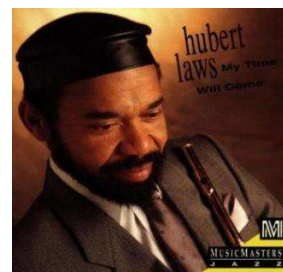
6

<https://i.discogs.com/mavmYeVUYyhUnxG1kG7h12HdEgLyCPT9siN2LS3am-Q/rs:fit/g:sm/q:90/h:600/w:600/czM6Ly9kaXNjb2dz/LWRhdGFiYXNlLWlt/YWdlcy9SLTUxMDEw/MC0xMjA1Njg2MjEz/LmpwZWc.jpeg> (посетен на 30.3.2024 г.)

песни включват „*My Time Will Come*“ и „*Shades Of Light*“.

Фигура 5⁷

Фигура 6⁸

В повечето си солови албуми Хюбърт Лоус активно употребява пиколото и търси сътрудничество с други джаз музиканти. Това включва няколко песни от латино джаз албума „*Skins*“ през 1976 г. с Монго Сантамария, Чик Кореа и Нат Адърли. През тази година американският басист Джако Пасториус записва известната песен „*(Used To Be A) Cha-Cha*“ в едноименния си албум „*Jaco Pastorius*“. Албумът включва различни стилове в този жанр като постбоп, фюзън, джаз-рок. В едноименната пиеса към албума умело съчетава пиколо флейтата с пианото, изпълнявайки съвместно темата в унисон, след което ярко контрастира в импровизациите на фона на останалите инструменти в оркестъра.

7

<https://i.discogs.com/zKjoagrVfVECKeiYgAPzNLWEZWXqDBdJQJXL3SzTGF8/rs:fit/g:sm/q:90/h:395/w:400/czM6Ly9kaXNjb2dz/LWRhdGFiYXNlLWlt/YWdlcy9SLTcxMTY2/OS0xMTc0MjQ1NDQ1/LmpwZWc.jpeg> (посетен на 30.3.2024 г.)

8

<https://i.discogs.com/c2LUTRC1by4v792t-0X2rHqrQEXDUNFM1ZNxPO1VZNs/rs:fit/g:sm/q:90/h:498/w:500/czM6Ly9kaXNjb2dz/LWRhdGFiYXNlLWlt/YWdlcy9SLTc5NDcx/ODgtMTQ1MjIwNzc4/Ni0yMTE3LmpwZWc.jpeg> (посетен на 30.3.2024 г.)

Фигура 7⁹

Хюбърт Лоус си сътрудничи с Ърл Клуг за пиеса, в чието заглавие присъства думата пиколо – „*Piccolo Boogie*“, която също е любима на публиката. Пиесата е жизнерадостна и показва характеристиките на пиколото – то е малко, тембърът му се извисява във високата теситурата и е приятно за слушане. „Популярният джаз флейтист Хюбърт Лоус е записвал соло произведения с пиколо. Инструментът е популярен в големите симфонични студийни оркестри, но се появява и в джаз формации, в латино танцовата музика и в други форми на популярната музика. Пиколо се използва и в повечето маршови духови оркестри на Ню Орлиънс.“¹⁰

Приносът на Хюбърт Лоус за развитието на пиколото в джаз музиката е ненадминат и до днес.

⁹ Фигура от интернет <https://www.youtube.com/watch?v=9UgQWd5Rch0> (посетен на 30.3.2024 г.)

¹⁰ Dave Laing, David Horn, John Shepherd, Paul Oliver, Peter Wicke. Continuum Encyclopedia of Popular Music of the World, Volume 2. London, Bloomsbury Publishing plc, 2003, ISBN 9780826463227, p. 491.

3. Пиколото в Биг бенда

На пиколото е нужно да се отдели специално присъствие в биг бенда. То е много важна част от оркестъра и в ансамбъла от семейство флейти, известно като "краля на сопрана". Често спомага за увеличаване на "енергията" на сопрановия глас в оркестъра. *„Когато пиколото дебютира за първи път в симфоничния оркестър в началото на XIX век, то има две доста прости функции. Основната е да увеличи диапазона във високия регистър на дървените духови инструменти, и по-специално на флейтата. И така, на пиколото, което е в състояние да прорязва звука на целия оркестър, често се възлага мелодията“¹¹*

Една от най-популярните пиеси е „*Soul Bossa Nova*“ – пиеса за пиколото в биг бенд, която се изпълнява и до днес. „*Soul Bossa Nova*“ е популярен инструментал, композиран и изпълнен за първи път от музиканта и звукозаписен продуцент Куинси Джоунс. Тя се появява в албума му „*Big Band Bossa Nova*“ от 1962 г. на Mercury Records. ¹² Песента се отличава със своя лек и жизнерадостен ритъм,

¹¹ **Toff**, Nancy. The Flute Book A Complete Guide for Students and Performers. Oxford, Oxford University Press, 1996, ISBN 0195105028, p. 68.

¹² **Henry**, Clarence Bernard. Let's Make Some Noise: Axé and the African Roots of Brazilian Popular Music. Mississippi, University Press of Mississippi, March 2012, ISBN-13: 978-1617033278, p. 167.

характерни за боса нова. Джоунс казва, че му е отнело 20 минути да я композира.

Фигура 8¹³

FLUTE/PICCO. **SOUL BOSSA NOVA** Music by QUINCY JONES
Arranged by PAUL MURTHA

Groovy Bossa Nova

02501645
Soul Bossa Nova

Copyright © 1962; Renewed 1990 Silhouette Music (ASCAP)
This arrangement Copyright © 2011 Silhouette Music (ASCAP)
Worldwide Rights for Silhouette Music Administered by BMG Ruby Songs
International Copyright Secured All Rights Reserved

Синхронът между пиколото и останалите духови инструменти в биг бенда е несъмнено успешен, а употребата му добавя много колорит към цялостното звучене на произведението.

¹³ Източници на ноти: Квинси Джоунс, 1962.

<https://hartvillebands.weebly.com/uploads/5/5/8/3/55833313/soul-bossa-nova.pdf> (посетен на 10.4.2024 г.)

„*Soul Bossa Nova*“ от Куинси Джоунс и неговия оркестър

Фигура 9¹⁴

Изпълнители като Тед Наш и Шърман Ърби от саксофонната секция на оркестъра "Джаз в Линкълн център" често използват пиколо в соловите си албуми. „През 1988 г. оркестърът е създаден като продължение на концертната серия "Класически джаз" с диригент Дейвид Бергер. Когато през 1991 г. Уинтън Марсалис става артистичен директор, той набляга на историята на джаза, особено на Дюк Елингтън. Първият албум е „*Portraits by Ellington*“ (1992 г.), а седем години по-късно стогодишнината на Елингтън е почетена с албума „*Live in Swing City: Swingin' with the Duke*“ (1999).“¹⁵

¹⁴ Фигура от интернет <https://youtu.be/R4jQHNJ3EVE> (посетен на 30.3.2024 г.)

¹⁵ Huey, Steve. "Jazz at Lincoln Center Orchestra". AllMusic. Retrieved 28 May 2018. В: <https://www.allmusic.com/artist/jazz-at-lincoln-center-orchestra-mn0003431292#biography> (посетен на 15.4.2024 г.)

Фигура 10¹⁶

Най-популярното соло на пиколо с биг бенда на Тед Наш и Шърман Ърби е изпълнението на оркестъра "Джаз в Линкълн център" през 2019 г. в Музея за американско изкуство „*Crystal Bridges*“ в Бентънвил, Арканзас „*Portraits of America: A Jazz Story*“. Тед Наш и Шърман Ърби изпълняват по две различни пиеси на пиколо с оркестъра.

Шърман Ърби изпълнява „*One Understands*“ с перфектна техниката в бързо темпо наситен нотен поток и с „ръмжащи“ – флатерцунг тонове. В тази пиеса Тед Наш свири на флейта, а Шърман Ърби не пресилва звука на флейтата с високи тонове, а по-скоро е в синхрон с останалите дървени духови инструменти.

16

https://cso.org/media/z0j14b04/dsc_0134_frank-stewart.jpg?mode=max&quality=80&width=1024&upscale=false (посетен на 30.3.2024 г.)

Фигура 11¹⁷

Пиесата „*For Never And Forever*“ се изпълнява от Тед Наш за пиколо с биг бенд. Пиколото в тази пиеса е с красив и тих тон, не толкова силен и мощен както в други пиеси за пиколо. Произведението е емоционално, а солото на пиколото перфектно показва различната особеност на инструмента – отличителна лирична нотка в звука на биг бенда.

Фигура 12¹⁸

¹⁷ Фигура от интернет

<https://www.npr.org/2020/05/06/851561846/jazz-and-art-take-center-stage-to-form-portraits-of-america> (посетен на 1.4.2024 г.)

Куинси Джоунс и музикантите от оркестъра "Джаз в Линкълн център" са работили усилено, за да намерят място на пиколото в аранжиментите за биг бенд с цел да се даде повече гласност на този инструмент и да обогатят значително тембровата звучност на биг бенда – като това, разбира се, предоставя и нови възможности и предизвикателства за музикантите от оркестъра.

Заклучение

Макар пиколото обичайно да се свързва с класическа музика или маршове, то често се употребява, за да придаде разнообразие и допълнителни текстури на джаз изпълнението.

Една от основните характеристики на пиколото са тоновете, изпълнени във високия регистър. Този характерен звук може да бъде използван в джаза за да се създадат експериментални или екзотични звукови ефекти, да се представят новаторски идеи или да се допълнят мелодиите в джаз стандартите.

Въпреки че пиколото не доминира в джаз музиката, има моменти,

¹⁸ Фигура от интернет

<https://www.npr.org/2020/05/06/851561846/jazz-and-art-take-center-stage-to-form-portraits-of-america> (посетен на 1.4.2024 г.)

когато се използва ефективно и внушително. Използването му обикновено е по-рядко и се случва в конкретни контексти, но когато се използва правилно, може да добави уникални и интересни аспекти към изпълнението. Така – вместо да доминира – пиколото често допълва и разнообразява звученето на джаз музиката, предоставяйки нови изразителни възможности за музикантите.